

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Erzsébet-tér 9. sz. Tompa Mihály-u. 9. sz.
 de intéseendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
 Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.
 Kiadó lapfőosztályos:
RÁBELY KÁROLY.

Az előfizetés díja:
 Egész évre 12 korona. — Félévre 6 korona.
 Egyes szám ára: 24 fillér.
A hirdetés díja:
 Bármiféle adományok nyugtázása soronként 30 fillér.
 Hivatalos hirdetések soronként 75 fillér.
 Legkisebb hirdetés térfogata 5 korona.
 Nyilttér sora 1 korona.

A szerkesztőség kérésre nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kérésre, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményét csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Béke felé.

Az ötödik esztendőben járó világháborúnak, talán mégis elérkezhetünk a végére. A legujabb jelek, amelyek pár hét óta mutatkoznak, arra utalnak, hogy a harcban álló nemzetek mégis meg fogják egymást érteni.

Nem várhatunk dicsőséges békekötést, mert bebizonyulva látjuk, hogy számos hatalmas ellenfelünket legyőzni nem bírjuk, de az mindegy. Erőnket ötödfél év iszonyu harcaiban eléggé megmutattuk, kitartásunkat is láthatta a világ, hosszú ideig tudtunk nélkülözni és tűrni a közjóért; most megmutatjuk, hogy tudunk áldozatot hozni a legnagyobb jóért: a békéért.

Most látjuk csak a világrengető fel-fordulások után, hogy milyen nagy, jó a béke és milyen rettentő csapás a háboru? Végigpróbsáltuk annak minden fázisát, tudtunk nagy lelkesedéssel küzdeni, amikor a haza határait kellett megvédeni a rájuk törő ellenségektől. Most már nem erről van többé szó; más, egészen új alakulásokat és eszméket vetett fölszínre a nagy világkatasztrófa, amely mindent megmozgatott alapjaiban: egyes hatalmasakat elűlyesztett, más rég elűlyedteket újra felszínre hozott annak a tengernek mélységeiből, amelyet a népek óceánjának nevezett a költő.

Most itt állunk a hosszú küzdelem után fáradt idegekkel, fásuló lélekkel, de a kötelesség parancsoló szava, amely lelkiismeretünkben szól, tartja még bennünk a lelket. Így van már minden háboruszkodó nemzet, nemcsak mi: az irtózatossá zivatara elvonulása után örömmel várja a napsugár fölesillanását a szétoszoltni készülő fellegek mögött.

A béke a napfény, a béke a jólét, a béke az öröm a most a hosszú zivataros korszak megtisztította a fülledt levegőt, új életrekelte, ózon úde frissesége járja át a népek lelkiületét és új alakítások keretei, új körvonalak bontakoznak ki a jövő ködös homályából.

Még nincs itt a béke, még tart a háboru, még sokan ontják vérüket a nekilódult háborus hullámokon, de már megvan a béke vidító reménye. Közvetítők révén szóba állottak egymással a világ döntő hatalmasságai a kezdet a mi részünkről indult ki, akik beláttuk, hogy

a háboru további folytatása nem lenne más, mint hiábavaló erőlködés a lehetetlenért, mint ezáltalán öklés, hasztalan pazarlása a drága emberi vérnek és a kultúra legdrágább javainak.

Az első közvetített szóváltások a kölcsönös elismerés, előzékenység, megértés jeleit mutatják, különösen a mi szövetségünk részéről. De lehet, hogy lesznek a tárgyalásnak keményebb pontjai, amelyek türelmünket és áldozatkészségünket próbára fogják tenni. Mert mi nem vagyunk legyőzöttek, sőt most is mindenütt az ellenség földjén állunk, de fáradtak vagyunk a félvilág ellen viselt hosszú háboruban a azért soha engedékenységet tanúsítottunk ellenfeleinkkel az óhajtott béke kedvéért.

A béke komolyan számbavehető remény képében átesillant a háboru ozladoszó zivatarfelhőin és mi örömmel üdvözöljük a várvavárt életadót a meggyötörtök között, az elhullott hősök csatamezőin. Tudjuk, hogy még nem szűnt meg a háboru vérzivatar, tudjuk, hogy még felhők tornyosulnak a nap elé, de az első reményre elkövetkezik majd a megvalósulás. —X—

Hírek a gömöri közlemezés és közellátás világából.

Hűvelyesek requirálása. A közlemezési miniszter felhatalmazása alapján az alispán elrendelte a vármegye egész területére kiterjedő hűvelyesek requirálását. Az igénybevett készleteket az első toku hatóságok azonnal jelenteni tartoznak, mivel azok kizárólag a vármegye ellátatlan lakossága részére lesznek kiutalványozva.

Vállalatok vizsgálata. Dr. Söldos Béla vármegyei főjegyző az elmúlt héten a garamvölgyi járásban lévő a közvetlen lizzetlításban lévő iparvállalatoknál az élemezési rendszer tekintetében váratlan vizsgálatot tartott. Mint értesülünk ezen vizsgálatok a többi vállalatoknál is folytatódni fognak.

Tengeri készletek vásárlása. A tengeri készletek felhasználása és forgalomba hozása tárgyában kiadott rendelet végrehajtási utasításával kapcsolatban az alispán a vásárlási igazolványok kiállításához szükséges nyomtatványokkal a kiállító első toku hatóságokat el látta, a vásárolni szándékozók saját érdekükben cselekszenek, ha tájékoztatják magukat az iránt, hogy mely vármegyék területén szabad vásárolni, mivel a közlemezési miniszter kijelöli azon törvényhatóságokat, hol a tengeri adás-vétel tárgyát nem képezheti.

Hizlalt sertések nyilvántartása. Közlemezési miniszteri rendelet előírta a bizla-

lásra azért sertések nyilvántartását. Mintán bizlaltni csak hatósági engedély mellett szabad, az engedély megszerzése, a hizlálásban beálló minden változásnak (eladás, kényszervágás, elhullás, levágás, hizlálásból való kivonás) 48 órán belül a nyilvántartó hatóságnál való bejelentése annyival inkább szükséges, mivel a rendelet ellen vétőkkel szemben szigorú büntetés van megállapítva.

Az erdei munkások lizzetadagját a közlemezési miniszter akként állapította meg, hogy ily munkások részére az ellátó hatóság csupán napi 240 grammot adhat ki, míg a döntésnél, közlemezésnél, szállításnál és fuvarozásnál alkalmazott munkások naponként további 310 gramm, az összes többi erdőgazdasági munkások pedig naponként további 110 gramm lizzet a magyar szent korona országainak Faértékesítő Hivatala útján kapják meg, mely célból az erdőüzemek a tényleg dolgozó munkásokról községenként külön-külön névjegyzéket tartoznak a főszolgabíró útján beterjeszteni.

A fogyasztási cukor legmagasabb árának megállapítása. A vármegyei hivatalos lap legutóbbi száma közli alispánunknak a 4200—1918. M. E. rendelet folytán hozott határozatát a fogyasztási cukor legmagasabb árának megállapítása ügyében. A rendelet szerint október hó 1-ő napjától a fogyasztási cukor alapára fölemeltetett a mindazon cukorkormennyiségek, amelyek eladásra vagy ipari felhasználásra vannak szárvva, legkésőbb október hó 11-ik napjáig a Czukorközponthál bejelentendők voltak a a métermázsánkénti 78 korona árkülönbözet ugyanoda befizetendő.

A ruharendelet módosítása. Báro Scterényi József kereskedelemügyi miniszter az érdekelt kereskedők intervenciójára elhatárosta a szeptember 15 én kiadott ruharendelet módosítását. A módosító rendeletet a Hivatalos Lap keddi száma közli. A rendelet értelmében az október 15-re bejelentési kötelezettség alá vont ruházati cikkek ez év november 15-ig van idejük a kereskedőknek bejelenteni. A raktárak 40 százalékát november 30-ig szabadon kiárusíthatják a fogyasztók részére. A kisiparosok pedig a rendelkezésükre álló anyag 50 százalékát dolgozhatják fel a zárlati határidők beállításáig. A munkában lévő, rendelés után készült ruhák elszállítási határideje ez év december 31-ig terjed.

Világháboru.

Nagyon szivesen beszűntetnők már ezt a czimet és rovatot, de sajnos, még mindig nem jött el a béke. Pedig alighanem utban van már, legalább is némi alappal bíró reményeink lehetnek arra, hogy a jövő esztendőre nem fog átnyulni a háboru.

Köztudomásu dolog, hogy a fegyverszünetre és a béketárgyalásokra vonatkozó javaslatok fölünk indultak ki, valamint szövetségeseinkkel egyszerre intéztünk Wilsonhoz, az amerikai Egyesült Államok elnökéhez közvetítéssel egy javaslatot, amelyben Wilson felállított pontjai alapján hajlandók vagyunk fegyverszünet után

béketárgyalásokra. Wilson erre 3 kérdéssel válaszolt a megszállott területek kiürítése volt kérdéseinek legsúlyosabb pontja. Erre azonban Németország kormánya előzékenyen válaszolt s így a béke ügye szépen haladt előre. Ujabb akadályokat gördít azonban a szépen folyó ügy elé Wilsonnak erre adott válasza, amelyben kemény föltételeket szab Németországnak még a fegyverszünet előtt, úgy hogy azok közeljárnak a föltétlen megadáshoz. Ennek dacára úgy hirdik Berlin felől, hogy a béke érdekében igen engedékeny hangon fognak válaszolni. Nekünk pedig, hír szerint külön fog Wilson felelni, úgy hogy ennek alapján külön békét is köthetnénk. Hogy hova fognak vezetni a tárgyalások és mikor érjük el a fegyverszünetet és a békét? erre a kérdésre nem adhatunk biztos választ. Csak annyi látszik bizonyosnak, hogy a béke ügye jó úton van.

Bulgária már elérte a fegyverszünetet, de eléggé súlyos feltételekkel. Törökország is kapitulálni készül hír szerint olyanformán, hogy lemond Palesztináról és Arábiáról, valamint Egyiptomra vonatkozó jogáról.

A világháború azonban még tombol Európa földjén és Bulgária kiválása után a mi déli határainkhoz közeledett. Szerbiát most már nekünk és az otlévő német csapatoknak kell a francia és szerb csapatok ellen védenünk, mert Macedónia egészen az ellenség hatalmába került a lázadó bolgár hadosztályok elvonulása folytán. Az új front most már belül van a régi Szerbia határain is, mert Nist kiürítettük s a szerbek oda bevonultak. E mellett még az a baj is támadt, hogy seregeink háta mögött lázadó szerb bandák is alakultak s ezek is nehezítik helyzetüket. A visszavonulás most már lassabban folyik, de Albániában is vissza kellett vonulnunk az egy vonalban maradás kedvéért, úgy hogy már Durazzót is átadtuk az olasz csapatoknak.

Az olasz fronton mozgolódik az ellenség, de csak kisebb harezok folynak leginkább az olaszországi hegyi szakaszon. Itt erősen állnak seregeink.

A flandriai és franciaországi fronton a németek kemény harcok között lépésről lépésre vonulnak vissza a tulnyomó ellenség elől, úgy hogy annak offenzívája már nem mondható olyan győztes hadjáratnak, mint a milyen a nyáron volt. Igen nagy erőbe, igen nagy áldozatba kerül egy két talu elfoglalása, egy egy városért meg hónapokig tartó harcokat kell vívniok. A németek elvesztették Cambrai, S. Quentin, Laon városokat s a Chemin des dames dombjairól is visszavonultak s így Páris semmi sem fenyegeti többé. A francziák igen nagyra vannak győzelmükkel, amelyet Foch vezérükön kívül főleg Amerika segítségének köszönhetnek.

Hirek és vegyesek.

Pietá.

— Detlev von Liliencron. —

Hogy kerül ide Mária s a holttest?
A parton fekszik, kagyló és homok közt,
előtte tenger, mély, határtalan.
Az esti égbolt viharra mutat:
a víz tükréig ér a lomha felleg,
egyetlen, nagy, sötét felhőtömeg,
Apró hullámok, — habtaréjuk sincsen —
tunyán, szeliden nyaldossák a partot
és szürke — szennyes tajtékkal szegik be.

A Felfeszített kagylók közt hever.
Lábát és görcsös, megmeredt kezét
kondó burkolja, lágyan elföldi
jelét a kinzó, rettentő szögeknek.
És mérhetetlen bánattal teli
föléje hajlik Mária: nem érti,
sehogysem érti, hogy az emberek
hogy árulhatták el az ő fiát?
Hiszen a Szeretet volt, életutján
két kézzel osztogatta kincseit:
megértést, békét, lelki tisztaságot.
„Ó sebzett, véres fő!” és Mária
könnyével mossa arczáról a port,
újjjaival szárítja, fésüli
halálveritokes, csapzott szakállát.

Ahol párák közt búcsúzik a nap:
a láthatáron visszifény tör elő,
röten a reszkető tengerre ömlik,

hosszú pásztákban elsiklik a tükrén,
amíg a gyászcsoporthal partot ér,
asztán az ég kárpítja elcsukódik.
Egy pillanatra minden éjszötét lesz —
— és meessze bent, a szárazföld felett
kigyúl egy lángkaosz: országok égnek,
és vad kiáltás, fegyversörgetés,
patkódübürgés, harcizaj között
egymásra rontanak: Jézus nevében!

A nap letunt, megjött az alkonyat,
szellő berzenkedik nyugat felől
és meglegyinti az omló fövenyt
és meghűsíti Asszonyunk szemét,
és megcsókolja, körülsimogatja
a holttest eltorzult vonásait,
s a tengert csendes csobbanásra kelti,
hogy elvegyüljön könnyes zokogással,
mely szüntelen a Megváltóra hull. M. B.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, (különösen a községi előjáróságokat) kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal.

Megbizatás. A dr. Tüdös István reform. püspök elhunytával megüresedett püspöki méltóság valószínűleg ez év végéig betöltést nyar. Az egyházkerület november hó 11 én fog összejárni közgyűlésen s ekkor fogják elrendelni a választást. — A temetés után Czinke István ref. lelkésznek, az egyházkerület országos netű főjegyzője s egyházi terep nemcsak mint kiváló és nagy tudású pap, de mint író is nagy tekintélynek örvendő férfinak bízott meg a püspöki teendők ellátásával, — ki az iratokat átvette és az ügyvezetést már meg is kezdte. — Arról természetesen még korai volna beszélni, hogy a köztudat szerinti két jelölt: Czinke István és Révész Kálmán kassai lelkész közül melyik kerül a magas egyházi méltóságra, de előreláthatólag erős közdelem lesz, mert mindkét jelöltnek tekintélyes pártja lesz.

Búcsúzás. A helyben állomásozó 80-ik gyalogezred parancsnoka: Schöpflin Alfonz alezredes, ki tudvalevőleg Kassára lett áthelyezve, f. hó 16-án utazott el városunkból, egyelőre 4 heti szabadságra ment Bécbe családjához. — Hogy mennyire népszerű volt itt a parancsnok, bizonyítja az, hogy a vasuti állomáson elutazásakor a tisztikar csaknem teljes számban megjelent s polgári társadalmunk előkelőségei közül is megjelentek s a távozó alezredestől búcsút véve, elhalmozták őt jókívánságokkal.

Kinevezés. Dr. Moyses Andort, aki kiváló zenevezetői tehetsége révén Rimaszombat közönsége körében is közkedveltségnek örvend, a földmivelésügyi miniszter fizetés nélküli ministeri segédfogalmazóvá nevezte ki.

Új bányatanácsos. Krausz Nándor bányagondnokot a rimamurányi vasmű r.-t. rozsnói telepének főnökét a bányászat terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a király bányatanácsossá nevezte ki.

Lelkészi kitüntetés. Pósch Guasztáv dobsinai ev. lelkész, ki hosszabb ideig teljesített katonai szolgálatot, megkapta a német vaskeresztet.

Hazatért ezredorvos. Dr. Bursák László 16. honvédgyalogezredbeli ezredorvos, ki a jolsvai honvédrégnél teljesített szolgálatot, orosz fogságból bazarkezett, most 8 heti vizontlátási szabadságot kapott.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Jánosik Zoltán sátorlajuhelyi kir. ügyészégi díjnokot a rimaszombati kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

A püspök emléke. A „Miskolci Napló” f. hó 12-iki számában báji Potay Gyuláné, a jótékony szolgálatában álló nemesszivű asszony felhívást tesz közzé — hogy a tiszáninei ref. egyházkerület nagynevű püspökének dr. Tüdös Istvánnak emlékéért egy közadakozásból létesítendő jótékonyezrelő alappal örökíték meg s a nemesszivű urnő e célra 500 koronát adott. Az adományok az alap céljaira a gyűjtést megindító urindhoz, esetleg a miskolci lapokhoz küldendők.

**Katonai megbizatas, kivezenye-
lés stb.** Mint a „16 os honvéd”-ben olvassuk, Benedek Gyula százados, az 1. pótszázad parancsnokságával bízott meg, Holesch Béla tart. főhadnagy a nagyszerű hadikiállítás zseniális műszaki rendezőjét a kerületi parancsnokság Kassára vezényelte az építészeti osztályhoz. — Allstock Sámuel hadnagy bevonult a miskolci kormánybiztoságtól, Kapcsay Tamás tart. hadnagy bevonult tanulmányi szabadságról, dr. Gabonás János tart. hadnagy Kassáról bevonult és átvette a beszercebányai katonai rendőrség parancsnokságát. Remenyik Aladár népt. hadnagy bevonult egészségügyi szabadságról, Hanvai Ede samv. főhadnagy pedig Budapestre osztatott be szolgálatára.

Dicsőret és elismerés. A városunkban hosszú ideig állomásozott szathmári cs. és kir. 5-ik gyalogezredről, melyet városunkhoz kedves emlékek fűznek, ismét hirt hallottunk, most e héten ugyanis olvastuk a nagy dicsőret és elismerés híret, melylyel a hivatalos harctéri jelentés kiemeli az 5-ik cs. és kir. Klobucsar gyalogezred vezetését a verduni harcokban s a parancsnoknak a német császár a „pour le merite” érdemrendet adományozta ez alkalomból. A nálunk nagy kedveltségnek örvendő ezred dicső hadi tényeiről örömmel szereztünk értesülést.

Kabaré előadás. A 16 os honvéd legutóbbi száma referál a rimakokovai f. hó 5 én megtartott szép erkölcsi és anyagi sikerrel járt kabaré előadásról, melyet az ifjúság a 16. honvédgyalogezred özevgy és árva alapja javára rendezett. Az alapra a mulatság kerek 1000 koronát jövedelmezett. Itt említjük meg, hogy a 80-ik gyalogezred alisztaei által városunkban rendezett jótékonyezrelő előadás 2000 koronán felül jövedelmezett.

Kérelem. A Gömörmegyei Fehér-Kereszt egyesület vezetősége nagy sulyt helyez az egyesület által fenntartott nyomorék gyermekotthon nyomorékainak szellemi oktatására, kiművelésére. A háborús viszonyok azonban ez elé is nagy akadályokat gördítenek: tankönyvekben nagy a hiány, beszerzésük a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Az előkség emélfogva azzal a kérelemmel fordul ez uton Gömörvármegye jótékony közönségéhez, hogy amennyiben használ, óska elemi iskolás tankönyvek volának birtokukban, azt a nemes észre az egyesület rendelkezésére bocsátani sziveskedjenek.

Szép jutalom. A földmivelésügyi miniszter szép jutalomban és elismerésben részesítette tornyai Rigó Balázs főhadnagyot, a helybeli menteleposztály társadalmi körökben is jól ismert segédtszjtjét. A miniszter ugyanis a főhadnagynak totalisateur és annak körébe tartozó lötenyésztségi ágazatok érdekében kifejtett kiváló munkássága elismerésül részére 2000 korona jutalmat engedélyezett.

Allandó választmány. Az október hó 25-én megtartandó rendkívüli vármegyei közgyűlést megelőzőleg f. hó 24-iken d. e. 10 órakor az allandó választmány tart. ülést a megyebáz kis tanácstermében.

Főpásztori körlevél. Megjelent Balás Lajos rozsnói püspök f. évi XIV. sz. főpásztori körlevele, amelynek latin része szertartási intézkedéseket tárgyal. Intézkedik a házassági felmentések sürgőnyi kérelmezésére nézve. Az iskolai ifjúság segítségül makkgyűjtésre buzdítja a tanárokat. Az iskolák szorgalmi idejét is megállapítja. Jelenti, hogy a kegyurak nem mentesek az egyházi adó fizetése alól. Intézkedik a lelkészek családi pótléka tárgyában. A nyugdíjas tanitók részére pályázatot hirdet a báró Sina Simon-téle alapítványi helyre. Könyveket és iskolai könyveket is ajánl a körlevél. Végül személyi változásokat közöl: Wahlner Géza kanonok tornai főesperes lett, Novák Ernő ragályi helyettes lelkész hasonló minőségben Uzapanyitra ment, Oehlschlaeger János kazári káplánt Ragályba küldte helyettes lelkésznek, Horváth László uzapanyiti helyettes lelkész Kazárra ment káplánnak.

Búcsúzás. Rimaszombathól való eítávozásom alkalmából úgy a városi, valamint a közigazgatási hatóságoknak és a nagyérdemű közönségnek ez uton küld búcsúüdvözetet

Victorise Sámuel, kéményseprőmester.

Katonai kitüntetések. A 16. honvéd gyalogezrednél s a 16. néptőlkelő parancsnokság nyilvántartásában kitüntetést kaptak: I. oszt. ezüst vitézségi érmet: Hanustyák Pál honvéd. Bronz vitézségi érmet: Russ Miksa, Balog János, Jovanás János, Kuvcha Pál, Pap Imre, Somolán Tódor, Králik János, Kiss János, Habán Mihály néptőlkelők; bronz érmet *ujólag*: Kukul István, Tóth István Péter, Dubrovzski János, Krasznik András, Markó Pál néptőlkelők, Karaszek István honvéd.

Vas érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján: Szomora György népf., Banyik András, Batto János, Grekszak Mátyás, Billik Károly munkások, Holecz István népf. Őrvezető, Lékár Hugó czim. Őrvezető, Kling Lajos, Rosenblum Sámuel, Heksch Samu és Spira Simon népfelk. czim. szakaszvezetők, Pósa János néptőlkelő, Kohn Vilmos, népf. czim. tizedes.

Halálozások. Társadalmi életünknek hosszú időn át szerepvívó tagja, a néhány év óta betegen, teljes visszavonultságban élt zaskáli *Boczkó* Dániel folyó hó 16-án 74 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Hosszu ideig volt a rimamurány-salgótarjáni vasúti r.-t. főszámvevője és Salgótarjánban élt, hol háza híres volt magyaros vendégszeretetről, s aztán nyugalomba vonult mintegy 18 év előtt s ide költözött, hol kedves fészekben, kényelemben és igazi nyugalomban élt, de azért az egyházi és társadalmi életben tevékenykedett, bizottságokban működött mint képviselőtestületi tag. A Gömörmegyei Nép és Iparbanknak igazgató-sági elnöke volt, a rimaszombati ev. egyháznak felügyelője s általában szívesen vett részt az egyházi, emberbaráti és jótékony mozgalmakban. Legközelebbi rokonsái: *Röczey* Dánielné, ennek férje és fia: Jenő. A temetési szertartás folyó hó 18-án délután az evangélikus templomban volt, hol *Gyürky* Pál főesperes magasan szárnyaló beszédben méltatta az elhunytat s aztán a családi sírboltba kísérték nagy részvét mellett a hült tetemet. A rimaszombati-rimatamásfalai egyházközség tanácsa külön jelentést adott ki a gyászsejtről.

A helybeli kir. törvényszéken gyászlobogó jelzi, hogy a telekkönyvnek egyik régi tisztje és valóban puritán jellemű tisztviselője: mezőcsáti *Kriston* Kálmán, a legjobb férj, apa, nagypapa, após és rokon, egyike a hivatásukat példás kötelességtudással betöltött tisztviselőknél folyó hó 17-én 53 éves korában, boldog házassága 28-dik évében spanyol náthában elhunyt. — Özvegye: szül. *Szakall* Mária, gyermekei: Toronyay Jánosné, továbbá Zoltán és László, anyja: özv. *Kriston* Ignácné szül. *Kriston* Amália és kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés folyó hó 19-én, szombatn d. u. 3 órakor ment végbe nagy részvét mellett.

Mély és őszinte részvétet váltott ki város szerte a megrendítő hír, hogy a 80 ik gyalogezred társas köreinkben is kedvelt és rokonszenves századosa: *Cansky* Vilmos, a hadiékítménnyel és kardokkal díszített 3. oszt. katonai érdemkereszt, a Károly csapatkereszt, a háromszor sebesültek érmének stb. tulajdonosa folyó hó 15-én rövid szenvedés után 33 éves korában, fél éves boldog házasság után spanyol náthában fellépett tüdőgyulladás következtében elhunyt. Magas műveltségű, szeretetreméltó modoru férfi volt, ki a jótékony katonai estélyeken nagy sikerrel szerepelt és a rendezésben finom tapintattal vett részt; legutóbb is az altisztek estélyén sokat buzgólkodott a siker érdekében, valószínűleg itt szerezte betegségét is, mely sirba vitte. A tisztikar méltán és őszintén sajnálja értékes tagjának elvesztését. Fialat özvegye: szül. *Jent* Dóra és kiterjedt rokonság gyászolja az elhunytat, ki hosszú időt töltött a harezterén és vitézségének ismételt fénys tanujelét adta. Most a parancsnokságnál, mint a parancsnoki iroda vezetője működött nagy buszósággal. Ravatalát a kórház halottas házában állították fel, hol a koszorúk tömegével halmozták el a családtagok, a tisztek, katonai és polgári ismerősök és jóbarátok. Temetése f. hó 18-án délután impozáns részvét mellett ment végbe s a beszentelés után a hült tetemetek *Morvaországba*, *Batelauba* szállították. Megható volt a temetés aktusa, melyen a katonai tisztikar *Reinoschek* alezredesnek élén teljes létszámban jelent meg s *Ostiadal* kapitány vezényletével díszszakasz vonult ki zenekarral együtt.

A gyászszertartást *Barilla* J. rimaróhi plébános nagy segédlettel végezte, aztán a koporsót a négylovas gyászkoceira tették s megindult a szomorú menet a katonai zenekar gyászindulójának hangja mellett a vasúti állomáshoz. Itt újabb beszentelés után a koporsót behelyezték a vasúti kocsiába s a kivezényelt katonaság dísztüzet adott. A gyászszertartás után a kivezényelt katonaság az ezredes és a tisztikar előtt az *Andrássy*-uton defilírozott.

Schnek Adolf, a m. kir. 16 ik honvéd gyalogezred hivatásos főhadnagya, az I. géppuskás század parancsnoka, a III. oszt. katonai érdemkereszt, a két signum laudis, a nagy és kis ezüst vitézségi érem, a Károly csapatkereszt és a német vaskereszt tulajdonosa folyó hó 14-én Rimakokován, hol szülei látogatásán volt, spanyol járvány nyomán keletkezett tüdőgyulladásban meghalt. — A rokonszenves s ugy ezrede körében, mint polgári barátai és ismerősei körében nagy népszerűségben és szeretetben állott fiatal tiszt a mozgósítás óta megszokott nélkül állandóan harctéri szolgálatot teljesített. — Temetése Rimakokován október hó 16-án nagy részvét mellett volt.

Chlebovits László okl. gyógyszerész, ki városunkbeli származású volt s legutóbb az itt felállítandó harmadik gyógytár engedélyezését kérelmezte, folyó hó 8-án Budapesten 53 éves korában elhunyt. Özvegye és kiterjedt rokonsága gyászolja.

Trnovszky Károly, a helybeli fogyasztási szövetkezet szorgalmas, talpig becsületos és buzgó üzletvezetője folyó hó 18-án spanyol nátha következtében fellépett tüdőgyulladásban 66 éves korában elhunyt. Széles körben kelt őszinte részvétet a derék öreg ur halála. Özvegyet és három kis árvaát hagyott hátra. — Temetése f. hó 20-án délután 3 órakor lesz. Rimaszombati és vidéke fogyasztási szövetkezet igazgató-sága és felügyelő bizottsága külön jelentést adott ki 4 éven át ügybuzgó üzletvezetője elhunytáról.

A rozenyói származású dr. *Szabó* Károly budapesti orvos — mint a „Sajó-Vidék” úja — mult héten 55 éves korában spanyol betegségben meghalt.

Eisenlohr Gizella dobsinai áll. elemi iskolai tanítónő folyó hó 10-én 27 éves korában, tanítónői működése 5 ik évében spanyol nátha következtében meghalt.

Gábris Barnabás galgamácsai állomási előjárót, ki városunkban hosszú ideig mint vasúti raktárnok működött, mély gyász érte, leánya: ifj. *Teleky* Sándorné szül. *Gábris* Malvin folyó hó 13-án 34 éves korában, boldog házasságának 7-ik évében Budapesten elhunyt. Férjén kívül kiterjedt rokonság gyászolja az elhunytat.

Papp Rozália, néh. *Papp* Károly leánya f. hó 13-án 13 éves korában meghalt, 15-én temették.

Széphegyi Gáspár, a Lévai Izsó cég nyomdájának vezetője folyó hó 13-án 33 éves korában elhunyt, 16-án temették a kórházból.

Vadady F. Sándor konzervgyári raktárnok 4 hónapos kis gyermeke folyó hó 13-án elhunyt, 15-én temették.

Elhunyt katona. *Krysa* Stefan 80 ik gy. ezredbeli közkatona 23 éves korában f. hó 14-én hosszas betegség után a kórházban elhunyt. 16-án temették.

Vármegyei rendkívüli közgyűlés. A vármegyei törvényhatósági bizottság folyó hó 25-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek összehívását szükségessé tette Pozsonyvármegye törvényhatóságának átírata, melyben az Ausztriában megnyilvánuló politikai törekvésekkel szemben az 1867. évi XII. t. cz. revideálása tárgyában a magyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolni kéri. Szükségessé vált továbbá a törvényhatóság utvonalaín lévő műtárgyak kiépítésére felveendő 1000000 koronás kölcsön lebonyolítása tárgyában beérkezett ajánlatok elbírálása czéljából. A tárgysorozatban szerepel ezenkívül: a m. kir. belügyminiszter rendelete a vármegyei alkalmazottak és azok özvegyei és árvaí nyugalmdjintézetének módosított szabályrendelete pótlása tárgyában, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter rendelete a kőmennyseprési ipar gyakorlásáról szóló rendelet jóváhagyása tárgyában és az alispánnak a vármegyei kórházi tisztviselők fizetésének felemelésére vonatkozó határozata.

A spanyol betegség városunkban és a vidéken erősen terjed s különösen a hadifoglyok közül, — kik rendszerint már igen leromlott és válságos állapotban kerülnek a kórházba — hatalmas arányokban szedi áldozatait a gyöttrő betegség. A belügyminiszter rendeletét a vármegye alispáni hivatala már azétküldte s az összes orvosokat és kórházakat felhívták, hogy a főszolgabírói hivatalokhoz és a polgármesterekhez azonnal jelentsek be hetenként a spanyolnáthában történt megbetegedések és halálozások számát. A vármegyei kórházban szeptember 1-étől október 18-ig 102 spanyolnáthás beteget vettek fel s ezek közül 25 gyógyult, 14 meghalt s 63 még ápolás alatt van. A betegek száma most is naponta növekszik. Október 11—18-ig meghaltak a kórházban: *Jekicz* Luka 32 éves, nő, szerb hadifogly *Zehernjéről*, továbbá: *Gamajnow* Dimitri 27 éves, *Hovorul* Vasy 28 éves, *Konstantinov* Iván 38 éves, *Kulnai* Vaszili 30 éves, *Paplanuk* Mihály 34 éves hadifoglyok, *Paczek* Gizella 7 éves, *Lingusz* Mária 10 éves áll. gondozott gyermek, *Juhász* Vera 13 éves cseléd, *Széphegyi* Gáspár 33 éves nyomdászsegéd, *Fabula* Julia 30 éves dajka és *Trnavszki* Pálné (Klenőcz) 40 éves. F. hó 15-én *Morganti* Gactano 24—25. év körüli olasz fogoly — kit spanyol náthával a kórházba akartak beszállítani, a város határában a szőlők mellett meghalt. *Kornejov* Iván vidékről behozott orosz fogoly, ki szintén haldokolva hozatott be, 13-án a járványkórházban halt meg. — Lapunk zártáig még nem ismerjük az orvosok által a polgármesteri hivatalhoz beérkezett kimutatást, melyből pedig csaknem pontosan meglehetne állapítani az eddigi megbetegedések és halálozások számát. Ugy halljuk, hogy az iskolák még egy hétig zárva lesznek, de nézetünk szerint okosabb volna a vidék egészségügyi viszonyai iránt is érdeklődni, nehogy aztán onnan újra behurcolják a betóduló diákok a betegséget s fertőzzék azokat is, kiknek szerencsésen sikerült eddig elkerülniök a betegséget. Az iskolák megnyitási határidejét november 1-éig el kellene halasztani s ismételnük, hogy a közönséget ugy a városban, mint a vidéken falragasszok útján kellene tájékoztatni a betegségről s közölni velök a követendő egészségügyi rendszabályokat és a köteles óvintézkedéseket elrendelni! Még mindig nincs kellő foganatja annak a felhívásunknak, hogy a közönség lehetőleg reggel 1/8 óráig értesítse az orvost a megbetegedésekről, hogy ne kelljen az orvosoknak naponta többször egy utcába visszatérniök, mert est nem is győzik, de meg annyi figyelemmel kell lenni az orvosok iránt, hogy főlőszleges utaktól megkíméltesse. Az óvintézkedésekre, melyeket már két számunkban ismételtünk, felhívjuk most is a közönség figyelmét.

Házvétel. A város tulajdonát képező kaszinó épület nyilvános szóbeli árlejtésen f. hó 16-ikán kelt el. A rimaszombati Takarékpénztár r.-t. volt a legtöbbet ígérő s az épületet 231000 koronáért vette meg.

Értesítés. A rimaszombati egy. prot. főgimnáziumban a spanyol járvány további terjedése miatt a tanítás hatósági rendelkezésre okt. 27-ig szünetel és október 28-án hétfőn kezdődik újra. *Loysch* Ödön, főgimn. igazgató.

Köszönetnyilvánítás. A főgimnáziumi tápintézet javára, a mostoha időkre való tekintettel a Rimaszombati Takarékpénztár 400 koronát, a Rimaszombat és vidéke fogyasztási szövetkezet 100 koronát adományozott. A jótékony adományokért hálás köszönetét nyilvánítja az ifjuság nevében is *Horváth* Zoltán tápintézeti gondnok.

Adakozzunk a nyomorék Otthonnak.

Házvásár. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter megvásárolta Budapesten a Ferencz József rakpart 11-ik számú Samarjay-féle borházat 400.000 koronáért.

Adakozunk az elaggott s szűkösökön kívüli munkaképtelenné vált iparosok, kiskereskedők és hivatalnokok részére alakított „nyugdíjgyesület” javára!

Evang. nyomda és sajtóvállalat. Lapunk egyik legutóbbi számában hírt adtunk az evangélikus nyomda és sajtóvállalat közeli megalakulásáról. Most mint értesülünk a legutóbbi evangélikus egyetemes közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után a központi iroda szervezéséről és az alakítandó ev. nyomda és sajtóvállalatról is volt szó. Ez utóbbi szerint, mint már jeleztük, részvénytársasági alapon lesz szervezve. Az alapítókat még ebben a hónapban egybe fogja hívni báró Solymossy Lajos egyetemes felügyelő. Ezen az evangélikus egyház életébe vágó kérdést ismételtelen is evangélikus olvasóink meleg érdeklődésébe ajánljuk.

Vetőmagkiosztás. A Gömörkishont-vármegyei Gazdasági Egyesület hivatalos közlönyében, a „Gömöri Gazda”-ban olvassuk fenti cím alatt a következő gazdaközönségünket érdeklő közleményt:

„Egyesületünk megkezdte az őszi vetőmagváknak: buzának, rozsnak a kiosztását. Mintegy 8000 q nemesített buza lett egyesületünk áruszövetkezeténél megrendelve s ezen szükséglet ugyszólván teljesen eredeti nemesített és utántermelt nemesített fajtákból lesz kielégítve. A vetőmagokra egyesületünk 100 kor. előleget kört be a rendelőkötől q-kint utólagos elszámolásra. A buzáknak legnagyobb része ugyanis idegen vármegyékből, közvetlenül a nemesítő gazdagságokból jön s szövetkezetünk előre nem volt képes a költségeket pontosan kiszámítani. Az eredeti nemesített fajták vételára előreláthatólag 100 koronánál magasabb lesz, mert a magne-mesítő gazdagságoknak a földművelésügyi miniszter 100 kor. eladási árat engedélyezett és ehhez jön még a zsák ára és a szállítási és beszerzési költség is. A vetőbuzák leszállítása állandóan folyományban van és remélhetőleg tagjaink idejében fogják szükségletüket megkapni. Tájékoztásul közöljük tagjainkkal, hogy nemesített buza vetőmagot áruszövetkezetünk útján azon termelők is beszerezhetnek, akiknek nincs vetőmaghiányuk, de vetőmagjukat nemesített fajtákkal óhajtják kieserélni. Daczára annak, hogy az elispán szeptember hó 17-én 12091. számú rendeletében ezt a körjegyzőségekkel közölte, mégis egyes körjegyzőségek azzal riasztják el a gazdákat a nemesített vetőmagvak rendelésétől, hogy „ne rendeljenek, mert az mint felesleges el lesz rekvirálva”. Szükségesnek tartjuk nyomatékosan figyelmeztetni tagjainkat arra, hogy a hatóságok ilyen eljárása szabályellenes, az a nemesített vetőmag, amit szövetkezetünk ad, el nem rekvirálható, hanem csak legfeljebb az a buzamennyiség, ami a termelőnél esetleg a nemesített vetőmag beszerzése által feleslegessé válik.”

Adományok. A gömörmegyei kereskedelmi r.-t. 50 koronás adományát a vak katonák javára és özv. Hámas Aladárné 20 koronás adományát a Fehér-Kereszt egyet. javára hálás köszönettel nyugtázza Lukács Gézné.

Az elmúlt hét szerdáján egy világhírű szépség: Magda Sonja felléptével „Az asszonyért” című gyönyörűen rendezett film, megkapó szerelmi dráma került bemutatásra élénk érdeklődés mellett, míg a múlt szombaton és vasárnap Psylander film vonzotta a publikumot. — Most szombat-vasárnapra ki van tűzve „A bangalori rejtély”, a további műsor pedig ez: szerda okt. 23. „Mirko Pasque” dráma, főszerepben: Lotte Neumann. Szombat vasárnap okt. 26—27. „A nászda” a Star film gyár legújabb műve, fővárosi színművészek felléptével.

A hordóhiánynak tulajdonítják egyesek a bor árának katasztrófális esését. A miskolci kereskedelmi és iparkamara úgy értesül, hogy hordóhiány nincs. Hordók maximális áron hektóliterenként 115 koronájával, s Budapest 100 hektóliterrel 20000 hektóliterig kaphatók. Ezek németországi eredetű átalakított hordók, garantált jószágok s leginkább 25—40 hektóliteresek, érdeklődők a címet megkaphatják a kamaránál.

CSARNOK.

Őszi avaron.

Bolyongok az őszi avaron... Fátyolos, ködös őszen járok... Lábam alatt meg-megrezen a sárga heraszt és a fátyolos őszi alkonyat bus gondolatokat támaszt bennem... Milyen szomorúan szép is az őszi!... Legalább nekem szép...

Bolyongok az őszi avaron... Lábam alatt meg-megrezen a sárga heraszt... Mint halotti lepél, köd borul a tájra... Elhal a napsugár, nem törheti át; pedig egy haldokló kis virág öt várja... Várja utóljára a nap sugarát... Végre fájós szívvel megadja magát... Csend van. Néma csend... Meghalt az utolsó virág a mezőn!... Lombhullató fákat elgöngyölít a bánat s szomorúan állnak e bus temetőn. Meghalt az utolsó virág a mezőn!... Szegény kis virág! Hogy várta a nap esőkját, melybe olyan nagyon szerelmes volt. Hűtlen lett a napsugár és a kis virág meghalt bánatában.

Bolyongok az őszi avaron... Felsikolt a vad szél, a fák galyát rázza s hullanak a földre rozsdás levelek; setét varju-sereg rekedt káro-gása hallik a magasból s szürke verebek gub-basztó csapatja fázva didereg... A bus őszi szélben özvegyek keserve, árvák zokogása, tört panasz hangjai vegyülnek bánatos összhangba. Zug, zug az őszi szél. Mindenik zugásra elvállik ágától egy egy sárga falevél, mely, mint az anyja kebeléről leszakított gyermek sirva bolyong be idegen tájakat, míg végre felakad egy árva bokron s emulik s elporlad nyomtalanul. Az egész természet

„Őszi hullás fájó tükre
Rezgő által csendesen.”

(Tompa.)

Bolyongok az őszi avaron. Lábam alatt meg-megrezen a sárga heraszt... De ni ni! Valami sajtáságos rózsaszínű vízfény maradt az alkonyi égen. És hogy vibrál a hervadó fákon s a ködös levegőben. Rózsaszínű köd, rózsaszínű fátyol... Milyen csodálatosan szép, mikor rózsaszínű fátyol borul a haldoklásra a végnek kezdetére. Jaj, mert minden kezdetben ott van már a vég! Lángol a tűz s aztán... aztán egyszer csak kilobban s csak szürke hamu marad utána. Perzseldén sűt a nap, aztán kihuny és nyomában sötétség támad... Ugy tetszik nekem, hogy ebben a sajátos őszi alkonyatban a sötétség előtt ott vibrál, ott uszik a rózsaszínű fátyol... Lassan, lassan ködbe vész a nap; ámde az a rózsaszínű fátyol egyre ott marad egyre ott lebeg a bus akácok rozsdaszínűvé hervadt lombjai felett... A rőt lombok olyanok, mintha valami festő palletáján a hervadás összes színeit összekeverte volna... De ni ni! A hervadás szomorúságán is diadalmaskodik az őszi ég alkonyának biboros vízfénye, a rózsaszínű fátyol... Lassan egész vérvörössé lesz az ég alja. Egyszerre csak hideg borzongó szél kerekedik és sötét lesz. Igazi őszi sötétség. Nyirkos. Didergő...
Doktor Derső.

Egy önkéntes gondolatai a vonalban.

Néma esti táján csend lebeg az érkök fölött. Puskaropogás nem hallik, a halálhörgés elfulladt. Katonák egymasmellett; amott egyedül egy ifju, halovány arcú önkéntes mély gondolatokba merülve. Ajka mintha szólásra nyílta... Igen, ez az élet. Ez, — ez, amely mocsárban született — s ahogy szaporodtak az évszámok, mintha kieviezkéne a mocsárból. — Az ifju élet pihe, sarjad. — Egyszer elébe tűnik a ragyogó illúziók tündéri panorámája. Az ifju élet megerősödött s ruganyos lépéssel kilép a mocsárból. Finom, bársonyos gyöptűt érez talpa alatt s örvend magának.

Fohász, az életöröm áhitata üli meg lelkét,

mert látja az életezést, az ideált. — De jön a ború. Sűrű, sötét felhők, a csalódás fátylai borognak körötte. — Akkor végighullámaik lelkében az elégedetlenség, a misztikum inaselkedése. — Majd ismét kiderül, hogy bekövetkezék a katasztrófa. — Kitor a háború. S most az ifju életet elrabolja a vén, a korhadtt lelkű bestia, a küzdelem.

Sok e küzdelemben, mily sok az irónia!

Gondold meg te boldog halandó, ugy kell küzdenem, hogy ibolyaillatu kapadohányból készült cigarettát kell elszivnom, vagy szivhatok el, — csak azért, ha még egyszer találkozunk, a te cigarettád aromája tiszteletet gerjessen bennem irántad. — Érzed a sors humorját; mindkettőnket kikaczag.
W.—j.

Fogorvosi rendelés.

T. Cz. Van szerencsém értesíteni, hogy f. évi T. Cz. október hó 4-től (Rimassomban, Kohéry-utca 32-ik sz. alatt) péntek és szombaton fogorvosi rendelést tartok. Készítek fogkoronákat, rágásra alkalmas fogakat, fogtöméseket, foghuzást érzéstelenítéssel és a fogorvosi szakmába vágó összes munkákat. Állandó lakásom Losonc, Sükey-utca 4. szám.
Tisztelettel:

4—20

dr. Aczél Sándor, fogorvos.

Gläser Hugó illatszertára Rimassomban, Deák Ferenc-utca 2-ik szám alatt, (Hungáriával szemben.)

Eredeti illatszerek díszes üvegekben és kímérve. Szájvizek, fogkefék, haj- és ruhakefék, fésűk és hajszálók. — Manikűr és toilette garnitúrák. — Öbörötva felszerelés és kitűnő pengék. — Pipare szappanok. Mosdó szivacsok. Pouderek. Kézápolók. — Gummi különlegességek. — Betegápolási és háztartási cikkek. — Összes kozmetikai újdonságok nagy választékban. — Szolid és pontos kiszolgálás. — Ruhafestők minden színben kaphatók. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 5

HUDECZ ISTVÁN

KÁLYHÁS.

6—10

Rákóczy-u. 24. sz. (azelőtt Jánosi-u.) Felvállal kályhák javítását és átrakásokat is és tüzhelyek készítését. — Új kályhák raktáron.

MÉZET

csurgatottat és lépeset, tiszta méh-5.5 víasztt minden mennyiségben veszek. FEKETE B. bizományos Budapest, Tompa-utca 19. — Telefon: József 113—77.

Bükk makk termés makkoltatásra bérbeadó.

2—2

Ungmegyei Felsőhalas erdőségben 3000 hold területen bükk makk termés makkoltatásra bérbeadó. — Czim: özv. BAJI Patay Gyuláné Ung-Tiba, Ungmegye. kerestetik november 1-ére. Ajánlatok kéretnek a Haditermény kirendeltségéhez Rimassombatba.

Eladó nagyban és kicsiben: 100—150 q faj-burgandia, 10—12 q nautesi sárgarépa és 100—150 q tarlórépa maximált áron Rimassomban. Honvéd-u. 5. sz.

Egy szőrmével bélelt finom női bunda eladó.

1—2

Czim a kiadóhivatalban.

Tornaljai házam kerttel, istálló-épülettel ELADÓ.

Érdeklődők forduljanak özv. Söldos Bertalannéhoz Liczére. (Gömörmegye.)

Eladó.

Skót juhászkutya fél éves, him eladó 150 koronáért. Esetleg becserelem más fajta, szelidebb természetű kutyaért. Sarlós János Murányalja.